

АНОТАЦІЯ

Фідяєва Т. С. Педагогічні умови підготовки майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування в закладах вищої освіти. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Харків, 2025.

Дисертаційна робота присвячена проблемі педагогічних умов підготовки майбутніх правознавців до іншомовного професійного спілкування в закладах вищої освіти.

Актуальність і доцільність дослідження зумовлена недостатньою розробленістю проблеми педагогічних умов підготовки майбутніх правознавців до іншомовного професійного спілкування в теорії та на практиці вищої школи, а також суперечностями між: соціальними та особистими потребами громадян країни у висококваліфікованих правознавцях, здатних захищати права та інтереси клієнтів, взаємодіяти з правових позицій і вільно спілкуватись державною та іноземною мовами із застосуванням правничої термінології, та недостатньо високим рівнем готовності майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування у правничій сфері; потенційними можливостями закладів вищої освіти щодо забезпечення іншомовної підготовки майбутніх правознавців та недостатньо високим рівнем володіння іноземними мовами випускниками правничих спеціальностей, що суперечить очікуванням роботодавців та клієнтів; виробничими вимогами щодо удосконалення іншомовної підготовки майбутніх правознавців з використанням конструктивних мовленнєвих міжкультурних комунікацій і технік іншомовного спілкування в правничій діяльності та відсутністю обґрунтованих та упроваджених педагогічних умов підготовки майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування.

Цілі сталого розвитку правового суспільства, їх спрямованість на захист прав і свобод кожного громадянина будь-якої країни шляхом створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях, розвитку партнерства між країнами закладені Указом Президента України «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (2019).

У Законі України «Про освіту» (2017) наголошено на сприянні вивчення молоддю мов міжнародного спілкування, насамперед англійською мовою. Підготовка майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування закладена в Законі України «Про вищу освіту» (2014) як інтегрування курсів іноземних мов відповідно до потреб спеціальності, які набувають майбутні фахівців в закладах вищої освіти.

Професійна іншомовна підготовка майбутніх правознавців посиляється на Загальноєвропейські референтні рамки для мов: вивчення, викладання, оцінювання (2018), CEFR Companion Volume (2020), який містить додаткові дескриптори, Європейський мовний портфоліо (2002), у яких визначені дескриптори рівнів оволодіння мовами та практики користування ними в освіті.

Спеціальність 081 Право галузі знань 08 Право є регульованою та унормованою Стандартами вищої освіти для першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти (2022), а підготовка за акредитованими освітніми програмами в Україні відбувається в закладах вищої освіти юридичного та неюридичного профілю, державних і приватних.

Наукова новизна та теоретичне значення одержаних результатів дослідження полягають у тому, що:

– *уперше*: обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови підготовки майбутніх правознавців до іншомовного професійного спілкування в закладах вищої освіти, зокрема, посилення мотивації майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування; застосування

інноваційних технологій, форм, методів навчання для формування знань і вмінь професійного іншомовного спілкування майбутніх правознавців; удосконалення професійного іншомовного потенціалу викладачів-правників у неформальній освіті; визначено суть поняття «професійне іншомовне спілкування майбутніх правознавців» як цілеспрямований процес взаємодії учасників освітнього процесу, побудований на комунікації, перцепції, інтерактиві із застосуванням іноземних мов та інтегрований у професійно-правничу підготовку майбутніх правознавців у закладах вищої освіти;

– *уточнено* готовність майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування як особистісно-професійне новоутворення та її мотиваційно-аналітичну, когнітивно-процесуальну, рефлексійно-коригувальну складові; критерії (мотиваційно-перцептивний, компетентісно-правничий, оцінювально-розвивальний) з відповідними показниками рівнів готовності майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування;

– *подальшого розвитку* набули форми й методи навчання, що сприяють активізації професійного іншомовного спілкування майбутніх правознавців в освітньому процесі, зокрема, мовленнєві техніки, вправи й завдання з іноземних мов, що розвивають комунікативні здібності майбутніх правознавців, рольові ігри, кейс-метод, дебати, використання автентичного матеріалу, тренування технік активного слухання.

Практичне значення результатів дослідження полягає в можливості застосування матеріалів дисертації в професійній підготовці майбутніх правознавців у ЗВО, а саме: а) обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови підготовки майбутніх правознавців до професійного іншомовного професійного спілкування в закладах вищої освіти можуть використовуватися на освітніх програмах зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право ЗВО; б) оновлено зміст навчальної дисципліни «Іноземна мова» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 081

Право галузі знань 08 Право; в) розроблено та проведено онлайн тренінг «Юридичне іншомовне спілкування: як подолати мовні бар'єри», вебінар «Розвиток навичок діалогічного мовлення в майбутніх правознавців» для активізації іншомовного потенціалу майбутніх правознавців; г) презентовано Програму «Практикум професійного іншомовного спілкування в освітньому середовищі закладів вищої освіти» для підвищення кваліфікації викладачів на курсах; д) підібрано інноваційні технології, форми, методи навчання для формування знань і вмінь професійного іншомовного спілкування майбутніх правознавців, що забезпечують реалізацію педагогічних умов підготовки майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування в ЗВО.

У першому розділі розкрито питання професійного іншомовного спілкування майбутніх правознавців у науковій літературі, різні підходи до тлумачення поняття «професійне іншомовне спілкування юристів». У науковій праці виокремлено мету, завдання, структуру, функції, види, стилі спілкування, етапи організації професійного іншомовного спілкування.

Визначено поняття «професійне іншомовне спілкування майбутніх правознавців» як цілеспрямований і систематичний процес міжособистісної взаємодії учасників освітнього процесу, який передбачає комунікацію іноземною мовою з правничих питань.

Схарактеризовано підготовку майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування в закладах вищої освіти як процес ефективної міжкультурної комунікації в професійному середовищі в умовах інтернаціоналізації вищої освіти, застосування іноземної мови в практичній юридичній діяльності. Уточнено мету, завдання, зміст, принципи, форми і методи, результат, освітнє середовище, в якому відбувається підготовка майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування в ЗВО.

У науковій праці розкрито готовність майбутніх правознавців до іншомовного професійного спілкування як особистісно-професійне

новоутворення та її мотиваційно-аналітичну, когнітивно-процесуальну, рефлексійно-коригувальну складові.

У другому розділі обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх правознавців до іншомовного професійного спілкування в закладах вищої освіти, як-от: посилення мотивації майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування; застосування інноваційних технологій, форм, методів навчання для формування знань і вмінь професійного іншомовного спілкування майбутніх правознавців; удосконалення професійного іншомовного потенціалу викладачів-правників у неформальній освіті.

Проведено констатувальний, формувальний, контрольний етапи педагогічного експерименту. На констатувальному етапі розроблено план проведення експериментальної роботи, створено дослідницьку базу та проаналізовано зміст стандартів вищої освіти, освітніх програм, навчальних і робочих програм зі спеціальності 081 «Право» галузі знань 08 «Право», сформовано експериментальні й контрольні групи.

Уточнено критерії (мотиваційно-перцептивний, компетентнісно-правничий, оцінювально-розвивальний) із відповідними показниками рівнів готовності майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування (високий, середній, низький).

Підібрано діагностичний інструментарій: анкети, опитувальники, методика мотивації досягнення успіху на уникнення невдач та ін. Виявлено початковий стан готовності майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування.

На формувальному етапі в ЕГ було реалізовано педагогічні умови підготовки майбутніх правознавців до іншомовного професійного спілкування в закладах вищої освіти. Для реалізації першої умови в ЕГ з метою формування мотиваційно-аналітичної складової готовності майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування ефективними виявилися тренінг

«Юридичне іншомовне спілкування: як подолати мовні бар'єри», інтерактивні вправи – флеш карти, ігрова вікторина, пошук слів, знайти відповідники.

Під час реалізації другої умови в ЕГ на формування когнітивно-процесуальної складової готовності майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування позитивно вплинули вебінар «Розвиток навичок діалогічного мовлення у майбутніх правознавців», метод «Фішбоун», моделювання судових засідань, асоціативні ігри «Порівняй себе з відомими адвокатами», «Уяви себе адвокатом: як ти будеш допомагати своєму клієнту», використання інтернет платформ Anki, SuperMemo та Quizlet.

На реалізацію третьої умови в ЕГ з метою формування рефлексійно-коригувальної складової готовності майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування було залучено викладачів до спецкурсу «Практикум професійного іншомовного спілкування в освітньому середовищі закладів вищої освіти», вебінару «Розвиток навичок діалогічного мовлення у майбутніх правознавців», презентації «Педагогічна майстерність викладача вищої школи», «Основи медіаграмотності викладача» до курсу тематичного удосконалення.

На контрольному етапі виявлено динаміку якісних і кількісних показників готовності майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування. В ЕГ на високому рівні сформованості майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування приріст склав +23,03%, на середньому рівні зазначеної готовності приріст склав +6,07%, на низькому рівні відбулося зменшення - 29,10%. У КГ зміни були незначними: на високому рівні приріст склав +8,12%, на середньому рівні +3,14%, на низькому рівні відбулося зменшення -11,26%. Проведене порівняння результатів ЕГ і КГ свідчить про ефективність запропонованих педагогічних умов підготовки майбутніх правознавців до професійного іншомовного спілкування в закладах вищої освіти.

Перспективами подальшого наукового пошуку є впровадження цифрових технологій для підвищення ефективності професійної іншомовної підготовки

майбутніх правознавців у закладах вищої освіти.

Ключові слова: професійна підготовка, заклад вищої освіти, майбутні правознавці, іншомовна підготовка, іноземні мови, інноваційні технології, дистанційне навчання, ділова гра, метод «Фішбоун», правничка клініка.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ АВТОРА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях України й у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних:

1. Фідяєва Т.С. Онлайн-тренінг іншомовного професійного спілкування майбутніх правознавців у процесі вивчення іноземних мов. *Імідж сучасного педагога*. 2022. 1 (202). С. 64–68. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-1\(202\)-64-68](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-1(202)-64-68)

2. Фідяєва Т.С. Технологія формування іншомовної професійної компетентності майбутніх правознавців у закладах вищої освіти. *Адаптивне управління: теорія і практика*. Серія Педагогіка. 2024. 18 (35). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-18\(35\)-06](https://doi.org/10.33296/2707-0255-18(35)-06)

3. Фідяєва Т.С., Рибалко Л. С. Виявлення мотивації іншомовного професійного спілкування в майбутніх правознавців у процесі педагогічного експерименту. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди. 2024. Вип. 62. С. 66–79. DOI: <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2024.62.05>

4. Фідяєва Т. С. Ораторська майстерність як складова іншомовного професійного спілкування майбутніх правознавців у закладі вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2024. № 96. С. 84–89.

5. Фідяєва Т. С., Черновол-Ткаченко Р. І. Роль інтерактивних технологій у фаховій підготовці правознавців до професійного спілкування іноземною мовою.

Наука і техніка сьогодні. Серія Педагогіка. 2025. № 1 (41). С. 911–923. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-1\(42\)-911-923](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-1(42)-911-923)

6. Фідяєва Т.С., Шейко А. О. Роль наставництва у вихованні майбутніх лідерів. Досвід США та Європи. *Актуальні питання у сучасній науці* : Серія : Педагогіка. 2025. № 1 (31). С. 1044–1052. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-1\(31\)-1044-1052](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-1(31)-1044-1052)

7. Фідяєва Т. С., Шейко А. О. Інноваційні підходи до виховання лідерства у здобувачів вищої освіти. *Вісник науки та освіти*. Серія : Педагогіка. 2025. № 1 (31). С. 1886–1896. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1\(31\)-1886-1896](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1(31)-1886-1896)

Опубліковані праці апробаційного характеру:

8. Фідяєва Т.С., Черновол-Ткаченко Р.І. Роль духовно-інтелектуального розвитку особистості в роботі правознавців. *Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в XXI столітті*: міжнар. зб. наук. праць / за заг. ред. проф. В.П. Бабича, проф. Л.С. Рибалко, проф. Л.А. Штефан. Вип. 3. Харків : Вид. ВННОТ 2021. 448 с. С. 168–170. DOI: <https://doi.org/10.34142//2708-4809.SIUTY.2021.39>

9. Фідяєва Т.С. Формування гнучких навичок (Soft skills) у майбутніх правознавців під час іншомовної підготовки. *Вісник Сковородинівської академії молодих учених* : збірник наукових праць / за заг. ред. проф. Бойчука Ю. Д. Харків : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. 2021. С. 87–89. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/6463>

10. Фідяєва Т. С. Мовна репрезентація методологічної рефлексії: вимір лінгводидактики. *Методологічні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі : шляхи інтеграції школи та ВНЗ*. Матеріали XIII Міжнародної науково-методичної конференції (м. Харків, 22 квітня 2021 р.). Харків. 2021. С. 119–121. URL: https://drive.google.com/file/d/1xvcwUL8iKC2sCBuG_ikjZT9LM-EosvxT/view

11. Фідяєва Т.С. Концептуалізація стратегій подолання стресу в англomовному дискурсі медіа. Тези доповідей XXI наукової конференції з міжнародною участю «*Каразінські читання : Людина. Мова. Комунікація*». Харків : ХНУ імені В. Н Каразіна, 2022. С. 27–29.

12. Chornovol-Tkachenko R.S., Fidiaieva T. S. Teaching legal english: a functional approach. *Academic and scientific challenges of diverse fields of knowledge in the 21st century. Clil in action* : Матеріали XI всеукр. наук. конф. з міжнародною участю (м. Харків, 18 березня 2022 р.). Харків, 2022. С. 388–389. URL: <https://foreign-languages.karazin.ua/resources/5288fd2cb514ad372aa0bf38f9b86d76.pdf>

13. Chernovol-Tkachenko R.I., Rybalko L.S., Zahrebelnyi O.V., Fidiaieva T. S. Formation of the readiness of future subjects of law enforcement activities for professional self-realisation in the academic process. Intellectual capital is the foundation of innovative development Scientific World-NetAkhatAV, Karlsruhe 2022. 158 p. <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2022-10-01>

14. Фідяєва Т.С. Духовність та іншомовне професійне спілкування майбутніх правознавців. *Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в XXI столітті* : міжнародний періодичний збірник наукових праць / за заг. ред. В. П. Бабича, Ю. Д. Бойчука, Л. С. Рибалко, О. М. Хвостиченка. Харків : ВННОТ, 2022. Вип. 4. С. 129–132. DOI: <https://doi.org/10.34142//2708-4809.siuty.2022.28>

15. Фідяєва Т.С. Готовність майбутніх правознавців до іншомовного спілкування як педагогічна проблема. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 16 – 18 березня 2023 р.) / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. 1162 с. с.1000–1002.

16. Фідяєва Т.С. Мотивація професійного іншомовного спілкування майбутніх правознавців у закладі вищої освіти. Збірник тез доповідей Круглий стіл до Дня юриста «*Права та основоположні свободи людини у контексті*

євроінтеграції України». (м. Харків, 4 жовтня 2023 р.). Харків. 2023. С. 138–139.

URL: <https://orcid.org/0000-0001-9571-9664>

17. Фідяєва Т. С. Національно-патріотичне виховання як невід’ємна складова виховної системи в школі. Збірник тез доповідей учасників круглого столу за міжнародною участю, *присвяченого 10-й річниці Дня українських миротворців* (м. Харків, 14 липня 2023 р.). / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди; [редкол.: Ю.Д. Бойчук (голова) та ін.]. Харків. 2023. 77 с. С.74–76.

18. Фідяєва Т. С. Толерантність як складова іншомовного професійного спілкування майбутнього правознавця. *Освіта збереже Україну!* : матеріали II Всеукраїнських Прокопенківських читань (м. Харків, 14 черв. 2023 р.) / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. Харків, 2023. С. 275–278. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10116192>

19. Фідяєва Т.С. Професійне іншомовне спілкування викладача. *Сучасні концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах* : матеріали XVI Міжнар. наук.-метод. інтернет-конф. (м. Харків, 26 – 27 грудня 2024 р.). Харків : ХНМУ, 2025. С. 78–79.

ABSTRACT

Fidiaieva T.S. Pedagogical conditions of preparation of future lawyers for professional foreign language communication in higher education institutions. – qualification scientific work on the rights of manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 015 Vocational education (specialization). H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Kharkiv, 2025.

The dissertation is devoted to the problem of pedagogical conditions for the preparation of future lawyers for foreign language professional communication in higher education institutions.

The relevance and expediency of research is due to the insufficient development of the problem of pedagogical conditions for the preparation of future lawyers for foreign language professional communication in theory and in practice of higher education, as well as the contradictions between: social and personal needs of citizens of the country in highly qualified lawyers, capable of protecting the rights and interests of clients, interacting from legal positions and freely communicating in state and foreign languages with the use of legal terminology, and insufficiently high level of readiness; potential opportunities of higher education institutions to provide foreign language training for future lawyers and the insufficiently high level of foreign language proficiency of law graduates, which contradicts the expectations of employers and clients; production requirements for improving foreign -language preparation of future lawyers using constructs of speech intercultural communications and techniques of foreign language communication in legal activity, and lack of reasonable and introduced pedagogical conditions of preparation of future lawyers for professional foreign language communication.

The goals of sustainable development of legal society, their focus on the protection of the rights and freedoms of every citizen of any country by creating effective, accountable and based on the broad participation of institutions at all levels, development of partnership between countries are laid down by the Decree of the President of Ukraine «On Sustainable Development Goals of Ukraine for the period up to 2030» (2019).

The Law of Ukraine «On Education» (2017) emphasized the promotion of young people in international communication, especially in English. Preparation of future lawyers for professional foreign language communication is embedded in the Law of Ukraine «On Higher Education» (2014) as an integration of courses of foreign languages in accordance with the needs of specialty that acquire future specialists in higher education institutions.

Professional foreign language training of future law professionals refers to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (2018), the CEFR Companion Volume (2020), which contains additional descriptors, and the European Language Portfolio (2002), all of which define language proficiency levels and the practices of language use in education.

The specialty 081 Law within the field of knowledge 08 Law is regulated and standardized by the Higher Education Standards for the first (bachelor's) and second (master's) levels of higher education (2022), and training under accredited educational programs in Ukraine is conducted at higher education institutions of both legal and non-legal profiles, whether state-run or private.

The scientific novelty and theoretical significance of the research results lie in the fact that:

- for the first time, the pedagogical conditions for preparing future law professionals for professional foreign language communication in higher education institutions have been substantiated and experimentally verified. These include: enhancing the motivation of future law professionals for professional foreign language communication; applying innovative technologies, forms, and teaching methods for the development of knowledge and skills in professional foreign language communication; improving the professional foreign language potential of law lecturers through non-formal education; in addition, the concept of "professional foreign language communication of future law professionals" has been defined as a purposeful process of interaction among participants in the educational process, based on communication, perception, and interactivity through the use of foreign languages and integrated into the professional legal training of future law professionals in higher education institutions;

- the concept of future law professionals' readiness for professional foreign language communication has been clarified as a personal and professional formation, comprising motivational-analytical, knowledge-procedural, and reflexive-corrective

components; criteria (motivational-perceptive, legal-competence-based, evaluative-developmental) with corresponding indicators of levels of readiness for professional foreign language communication have also been specified;

– the forms and methods of teaching that promote the activation of professional foreign language communication among future law professionals within the educational process have been further developed. These include speech techniques, exercises and tasks in foreign languages aimed at developing communicative competence, role plays, case-based learning, debates, the use of authentic materials, and the training of active listening techniques.

The practical significance of the research results lies in the possibility of applying the dissertation materials to the professional training of future law professionals in higher education institutions, namely: a) the pedagogical conditions for preparing future law professionals for professional foreign language communication in higher education institutions, which were substantiated and experimentally tested, can be applied within educational programs in specialty 081 Law, field of knowledge 08 Law; b) the content of the course «Foreign Language» for bachelor's degree students in specialty 081 Law, field of knowledge 08 Law, has been updated; c) an online training session titled «Legal Foreign Language Communication: How to Overcome Language Barriers» and a webinar on «Developing Dialogical Speaking Skills in Future Law Professionals» were developed and conducted to enhance the foreign language potential of future law professionals; d) a program entitled «Workshop on Professional Foreign Language Communication in the Educational Environment of Higher Education Institutions» was presented for the professional development of teachers during training courses; e) innovative technologies, forms, and teaching methods were selected for the development of knowledge and skills in professional foreign language communication, ensuring the implementation of pedagogical conditions for preparing future law professionals for professional foreign language communication in higher education institutions.

The first section addressed the issues of professional foreign language communication of future law professionals as presented in academic literature, highlighting different approaches to interpreting the term "professional foreign language communication of lawyers." The chapter outlines the purpose, objectives, structure, functions, types, styles of communication, and stages of organizing professional foreign language communication.

The term «professional foreign language communication of future law professionals» is defined as a purposeful and systematic process of interpersonal interaction among participants in the educational process, which involves communication in a foreign language on legal topics.

The training of future law professionals for professional foreign language communication in higher education institutions is described as a process of effective intercultural communication within a professional environment, taking place under the conditions of higher education internationalization and involving the use of a foreign language in practical legal activities. The chapter further clarifies the aim, objectives, content, principles, forms and methods, expected outcomes, and educational environment in which this training is implemented.

The second section substantiates the pedagogical conditions for preparing future law professionals for professional foreign language communication in higher education institutions. These include: enhancing the motivation of future law professionals to engage in professional foreign language communication; applying innovative technologies, forms, and teaching methods to develop knowledge and skills in professional foreign language communication; and improving the professional foreign language competence of law instructors through non-formal education.

The pedagogical experiment included diagnostic, formative, and control stages. At the diagnostic stage, a plan for the experimental work was developed, a research base was established, and the content of higher education standards, educational programs, and academic/work curricula for the specialty 081 «Law» in the field of

knowledge 08 «Law» was analyzed. Experimental and control groups were formed accordingly.

The criteria (motivational-perceptive, competence-based legal, evaluative-developmental) with corresponding indicators for assessing the levels of readiness of future law professionals for professional foreign language communication (high, medium, low) were clarified. Diagnostic tools were selected, including questionnaires, surveys, and a methodology for identifying achievement motivation versus failure avoidance, among others. The initial state of readiness for professional foreign language communication among future law professionals was identified.

At the formative stage, the pedagogical conditions for preparing future law professionals for professional foreign language communication in higher education institutions were implemented in the experimental group (EG). To fulfill the first condition and to develop the motivational-analytical component of readiness for professional foreign language communication, the following proved to be effective: the training «Legal Foreign Language Communication: How to Overcome Language Barriers», as well as interactive activities such as flashcards, quiz games, word searches, and matching exercises.

During the implementation of the second condition in the experimental group (EG), activities aimed at developing the cognitive-procedural component of future law professionals' readiness for professional foreign language communication had a positive impact. These included the webinar «Developing Dialogic Speaking Skills in Future Law Professionals», the «Fishbone» method, mock trial simulations, associative games such as «Compare Yourself to Famous Lawyers» and «Imagine Yourself as a Lawyer: How Would You Help Your Client?», as well as the use of online platforms such as Anki, SuperMemo, and Quizlet.

To implement the third condition in the EG, aimed at developing the reflective-corrective component of future law professionals' readiness for professional foreign language communication, instructors were involved in the special course «Practicum in

Professional Foreign Language Communication in the Educational Environment of Higher Education Institutions», the webinar «Developing Dialogic Speaking Skills in Future Law Professionals», and the presentations «Pedagogical Excellence of Higher Education Instructors» and «Fundamentals of Media Literacy for Instructors» within the framework of thematic professional development courses.

At the control stage, the dynamics of qualitative and quantitative indicators of future law professionals' readiness for professional foreign language communication were identified. In the experimental group (EG), the increase in students demonstrating a high level of readiness for professional foreign language communication amounted to +23.03%, while the medium level increased by +6.07%, and the low level decreased by -29.10%. In the control group (CG), the changes were insignificant: an increase of +8.12% at the high level, +3.14% at the medium level, and a decrease of -11.26% at the low level. The comparison of the results between the EG and CG confirms the effectiveness of the proposed pedagogical conditions for preparing future law professionals for professional foreign language communication in higher education institutions.

The prospects for further research include the integration of digital technologies to enhance the effectiveness of professional foreign language training for future law professionals in higher education.

Keywords: professional training, higher education institution, future law professionals, foreign language training, foreign languages, innovative technologies, distance learning, business game, «Fishbone» method, legal clinic.

LIST OF THE AUTHOR PUBLISHED BY THE AUTHOR OF THE DISSERTATION

Articles in scientific professional publications of Ukraine and in publications included in international science databases:

1. Fidiaieva T.S. Online training of foreign language professional communication of future lawyers in the process of learning foreign languages. *The image of a modern teacher*. 2022. 1 (202). P. 64–68. Doi: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-1\(202\)-64-68](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-1(202)-64-68)

2. Fidiaieva T.S. Technology of formation of foreign -language professional competence of future lawyers in higher education institutions. *Adaptive management: theory and practice*. Series Pedagogy. 2024. 18 (35). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-18\(35\)-06](https://doi.org/10.33296/2707-0255-18(35)-06)

3. Fidiaieva T.S., Rybalko L.S. Identification of motivation of foreign-language professional communication in future lawyers in the process of pedagogical experiment. *Means of educational and research work*. Kharkiv: KHNPU named after G.S. Skovoroda. 2024. Vol. 62. S. 66-79. DOI: <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2024.62.05>

4. Fidiaieva T.S. Oratorical skills as a component of foreign-language professional communication of future lawyers in a higher education institution. *Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*. 2024. № 96. P. 84-89.

5. Fidiaieva T.S., Chernovol-Tkachenko R.I. The role of interactive technologies in the professional training of lawyers for professional communication in a foreign language. *Science and technology today*. Series Pedagogy. 2025. № 1 (41). P. 911-923. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-1\(42\)-911-923](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-1(42)-911-923)

6. Fidiaieva T.S., Sheiko A.A. The role of mentoring in the education of future leaders. Experience of the USA and Europe. *Current issues in modern science*: Series: Pedagogy. 2025. № 1 (31). P. 1044-1052. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-1\(31\)-1044-1052](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-1(31)-1044-1052)

7. Fidiaieva T. S., Sheiko A. O. Innovative approaches to the education of leadership among applicants for higher education. *Bulletin of Science and Education*.

Series: Pedagogy. 2025. № 1 (31). S. 1886-1896. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1\(31\)-1886-1896](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1(31)-1886-1896)

Published works of an approbation nature:

8. Fidiaieva T.S., Chernovol-Tkachenko R.I. The role of spiritual and intellectual development of personality in the work of lawyers. *Spiritual and intellectual education and training of youth in the XXI century*: intern. Sat. science. works/by zag. ed. prof. V.P. Babich, prof. L.S. Rybalko, prof. L.A. Stefan. Vol. 3. Kharkiv: View. VNNOT 2021. 448 pp. 168-170. DOI: <https://doi.org/10.34142//2708-4809.SIUTY.2021.39>

9. Fidiaieva T.S. Formation of flexible skills (Soft skills) in future lawyers during foreign language training. *Bulletin of the Skovorodinovsky Academy of Young Scientists*: a collection of scientific works/by zag. ed. prof. Boychuk Yu. D. Kharkov: KNPU them. G.S. Skovoroda. 2021. P. 87-89. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/6463>

10. Fidiaieva T.S. Linguistic representation of methodological reflection: the dimension of linguodidactics. *Methodological, psychological and pedagogical problems of performing foreign languages at the present stage: ways to integrate schools and universities*. Materials of the XIII International Scientific Conference (Kharkiv, April 22, 2021). Kharkiv. 2021. P. 119-121. URL: https://drive.google.com/file/d/1xvcwUL8iKC2sCBuG_ikjZT9LM-EosvxT/view

11. Fidiaieva T.S. Conceptualization of strategies for overcoming stress in English-language media discourse. Abstracts of the XXI scientific conference with international participation «*Karazin readings: Man. Language. Communication*». Kharkiv: KhNU named after V.N Karazin, 2022. P. 27-29.

12. Chornovol-Tkachenko R.S., Fidiaieva T. S. Teaching legal english: a functional approach. *Academic and scientific challenges of diverse fields of knowledge in the 21st century. Clil in action*: Materials XI. scientific conf. with international

participation (Kharkov, March 18, 2022). Kharkiv, 2022. C. 388–389. URL: <https://foreign-languages.karazin.ua/resources/5288fd2cb514ad372aa0bf38f9b86d76.pdf>

13. Chernovol-Tkachenko R.I., Rybalko L.S., Zahrebelnyi O.V., Fidiaieva T. S. Formation of the readiness of future subjects of law enforcement activities for professional self-realisation in the academic process. Intellectual capital is the foundation of innovative development Scientific World-NetAkhatAV, Karlsruhe 2022. 158 p. <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2022-10-01>

14. Fidiaieva T.S. Spirituality and foreign-language professional communication of future lawyers. *Spiritual and intellectual education and training of young people in the XXI century: an international periodical collection of scientific works/zag.* ed. V.P. Babich, Yu. D. Boychuk, L. S. Rybalko, O. M. Khvostychenko. Kharkiv: VNNOT, 2022. Vol. 4. S. 129-132. DOI: <https://doi.org/10.34142//2708-4809.siuty.2022.28>

15. Fidiaieva T.S. Readiness of future lawyers for foreign language communication as a pedagogical problem. *Psychological and pedagogical problems of higher and secondary education in the conditions of modern challenges: theory and practice: materials of the VII International Scientific and Practical Conference (Kharkov, March 16 - 18, 2023)/Hark. national ped. un-t named after G.S. Skovoroda.* 1162 c. p.1000-1002.

16. Fidiaieva T.S. Motivation of professional foreign-language communication of future lawyers in higher education. *Collection of abstracts Round table for the Lawyer's Day «Human Rights and Fundamental Freedoms in the Context of European Integration of Ukraine».* (Kharkiv, October 4, 2023). Kharkiv. 2023. S. 138-139. URL: <https://orcid.org/0000-0001-9571-9664>

17. Fidiaieva T.S. National-patriotic education as an integral part of the educational system at school. Collection of abstracts of the participants of the round table with international participation dedicated to *the 10th anniversary of the Day of*

Ukrainian Peacekeepers (Kharkiv, July 14, 2023) ./Kharkiv. national ped. un-t them. G.S. Pans; [redkol.: Yu. D. Boychuk (chairman), etc.]. Kharkiv. 2023. 77 p. S.74-76.

18. Fidiaieva T.S. Tolerance as a component of foreign-language professional communication of the future lawyer. *Education will save Ukraine!:* materials of the II All-Ukrainian Prokopenkivsky readings (Kharkov, 14 Jun. 2023)/Kharkov. national ped. un-t them. G.S. Pans; [redkol.: Yu. D. Boychuk (chief ed.) And others.]. Kharkiv, 2023. P. 275-278. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10116192>

19. Fidiaieva T.S. Professional foreign-language communication of the teacher. *Modern concepts of teaching natural sciences in medical educational institutions: materials XVI Mezhnar. scientific-method.* Internet conf. (Kharkov, December 26-27, 2024). Kharkiv: KHNMU, 2025. S. 78-79.